

Læreplan Børnehuset Stagetorn

Når du går en tur i det rolige kvarter på Dunhammervej, vil du formentlig kunne høre ivrige børnestemmer i leg. Lidt gemt væk fra vejen gemmer sig nemlig et skønt børnehus, hvorfra den bekræftende børnelatter vil kunne høres hele året rundt. Det kan den ikke uden grund...

...for når du træder ind ad en låge til Børnehuset Stagetorn, vil synet af en udfoldelsesrig og rummelig legeplads nemlig være det første, du møder. De høje egetræer på legepladsen fortæller en historie om en daginstitution som, igennem mange år, har dannet rammen om børns udvikling gennem leg.

Indimellem danner den fordybelsesrige legeplads rammen omkring leg på tværs af alle børnehusets børn. Med plads til ca. 26 vuggestuebørn og ca. 55 børnehalebørn er Børnehuset Stagetorn et af de største børnehuse i Frederikssund. Oplevelsen vil dog ofte mærkes anderledes, fordi Børnehuset er opdelt i 2 adskilte huse, hvor den store legeplads har funktion som en slags fællesrum.

Hævet på grunden ligger huset "Bjerget", hvor vuggestuebørnene er fordelt på 2 stuer. Bjerget har også deres egen mindre legeplads bagtil, som flittigt benyttes i hverdagen - uforstyrret af børnehusets ældste børn. Lavt på grunden ligger "Dalen", som huser børnehalebørnene på 3 aldersintegrerede stuer. Også Dalen har sit eget uderum bagtil med bl.a. fodboldmål og bålplads. Børnehuset Stagetorn blev i 2014 certificeret som idrætsinstitution. Derfor rummer begge huse et motorikrum med tumlemøbler og med skinner i loftet til gynger, og andre sjove redskaber, til motorisk udfordring. Pædagogisk idræt, og læring gennem kropslig bevægelse og sansning, er forsat et metodisk udgangspunkt i store dele af vores pædagogiske hverdag, og vi gør flittigt brug af vores naturskønne lokalområde med mange ture ud af huset.

Vi har et stort fokus på børnefællesskaber. Alle børn skal opleve sig af værdi – i sig selv og for et fællesskab. Vi anerkender, at alle børn er forskellige og for at behandle dem alle ens, må vi behandle dem forskelligt. Vi arbejder målrettet med at afstemme hverdagens udfordringer til det enkelte barns udviklingsniveau, og vi gør meget ud af at følge børnenes egne interesser for at opnå en indre motivation for den pædagogiske aktivitet i hverdagen.

Ligeså forskellige som børnene, er personalegruppen i Stagetorn det også. På tværs af alder, køn, uddannelse og erfaring finder vi fælles fodslag i et ressourceorienteret og anerkendende børnesyn, som vi prioriterer meget af vores personalemødetid til hele tiden at videreudvikle og dygtiggøre os på. Vi agerer forbilleder for børnene i hverdagen ved at respektere hinandens forskelligheder, og vi trives i et samspil med omsorg, tryghed og humor – både hinanden imellem og i vores møde med børnene.

Vi vægter det tillidsfulde forældresamarbejde højt, og vi har en forældregruppe, som støtter op om vores skønne hus. En forældregruppe som deltager i fællesarrangementer, og som bakker op om nye tiltag og ideer. Vores husråd arrangerer forskellige arrangementer, foto- og arbejdsdage i Stagetorn, og de står altid på spring for at hjælpe os med at optimere rammerne omkring børnenes trivsel og udvikling.

Børnehuset Stagetorn er en del af områdeledelse Frederikssund Syd. Her er vi 6 børnehuse og en specialinstitution tilknyttet. I området har vi 2 fælles personalemøder om året samt et samarbejde omkring vores førskolebørn. Vi bruger hinanden på tværs af områdets daginstitutioner til sparring og inspiration til alt fra lavpraktisk organisering af hverdagen til faglig udvikling i børnehuse.

I Stagetorn brænder vi for vores fag, og vi er stolte af de udviklingsbetingelser, som vi lykkes med at skabe for børnene - med udgangspunkt i et værdisæt præget af fællesskab, nærvær, tryghed, omsorg og trivsel.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os, og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

Vi arbejder ud fra et ressourceorienteret børnesyn, hvor vi fokuserer på alt det som barnet kan. Børn er forskellige. De kan ikke alle det samme på samme tid, og vi værner om, at det enkelte barn skal have tid til at udvikle sig i sit eget tempo.

Vi har et børnesyn, som tillægger alle børn en værdi, for den de er. Ingen børn kan alt, men alle kan noget, og det kigger vi altid ind i, når vi arbejder udviklende med det enkelte barn og med børnegruppen.

Vi har fokus på at skabe et læringsmiljø, hvor omsorg for hinanden prioriteres højt, og hvor alle skal føle sig set og hørt.

Alle børn skal føle sig som en del af et børnefællesskab. De skal mærke en værdi i sig selv og føle sig af værdi for fællesskabet. Et eksempel kunne være et barn, som har svært ved at finde roen til at indgå på lige fod med de andre børn i måltidet. Det barn kan få en særlig opgave med at dele madkasser ud eller samle madpapir sammen under måltidet. På den måde kan barnet få en succesoplevelse i måltidssituationen og føle at han/hun gør en positiv forskel. Når vi arbejder med at skabe børnefællesskaber, ser vi alle børn som ligeværdige deltagere, hvor alle har noget at byde ind med på hver deres måde og med hver deres ressourcer. Vi er opmærksomme på at se det enkelte barns deltagerforudsætninger.

Børn vokser af følelsen af medbestemmelse, og alle børn i Stagetorn har en betydningsfuld stemme. Eksempelvis i vuggestuen, når vi holder morgensamling, som er en daglig begivenhed. Her samles vuggestuegruppen i en rundkreds på gulvet, hvor der bliver hilst på hinanden og sunget sange, som børnene vælger på skift. Nogle børn kan sætte ord på valget af sang, andre kan gå eller kravle hen og pege på en af de mange sange, som hænger på væggen eller vælge en sang i sangkufferten med hæklede konkrete til sange. Børnene inddrages og har mulighed for medbestemmelse på hver deres niveau.

Vi skaber en forudsigelig og struktureret hverdag for børnene, hvor de ikke skal bruge energi på at gennemskue rammen. Vi evaluerer og justerer løbende på vores ramme for i takt med at det enkelte barn, og den samlede børnegruppe, udvikler sig kan justeringer af strukturen være nødvendig for at sikre alle børns mulighed for deltagelse. Vi skaber rum til børnenes egen nysgerrighed, og plads til at det enkelte barn kan forholde sig undrende. Det gør vi bl.a. ved at have en opmærksomhed på åbne spørgsmål og en dialogform i vores kommunikation med børnene, hvor der ikke findes rigtige eller forkerte svar, men hvor det handler om deres mulighed for at ytre tanker og meninger.

Dannelse og børneperspektiv

Alle er noget, og alle har værdi i sig selv. Alle skal ses og føle sig af betydning. Vi møder derfor børnene hver morgen med et smil, øjenkontakt og et godmorgen efterfulgt af barnets navn. Det enkelte barn skal opleve fællesskabets glæde ved netop deres tilstedeværelse i vuggestuen eller børnehaven i dag.

Vi har øje for, at alle børn oplever følelse af succes. Succes i deres dannelse når de eksempelvis gradvist udviser forståelse for sociale spilleregler, eller når de udvikler personlige kompetencer som at kunne sige til og fra eller at kunne bede om hjælp. Vi italesætter succesoplevelser i deres mestring af færdigheder, hvor udfordringerne er tilpasset barnets zone for nærmeste udvikling. De skal opleve succes i og for fællesskabet, samt succes i egen dannelse og mestring som individ.

I hverdagen skaber vi rum til barnets oplevelse af medindflydelse og medbestemmelse. I børnehaven afholdes børnemøder, hvor børnene hver især kan have indflydelse eksempelvis på aktivitetsindholdet i et gruppeforløb. Vi har, i arbejdet med alle børn, fokus på at følge børnenes spor. Hvis vi, i vuggestuen, eksempelvis har planlagt at gå en tur ned til toget, men børnene undervejs bliver optaget af en skraldebil, så kan turens mål ændre sig. Det er ikke turen i sig selv, der er målet. Det er børnenes oplevelser, som skaber en værdi af turen og det er disse oplevelser og erfaringer, som er det egentlige formål med turen.

Leg

Vi er bevidste om legens betydning som værende et læringsrum med enormt potentiale til barnets udvikling af både sociale og personlige kompetencer. Derfor værner vi om gode rammer til børnenes spontane, selvorganiseret og uforstyrret leg. Når vi, som pædagogisk personale, rammesætter leg så gør vi det ofte med udgangspunkt i dét, som optager barnet eller børnegruppen i nuet. I en rammesat og voksenstyret leg er vi bevidste om vores egen rolle. Vi kan eksempelvis starte legen med at gå foran i legen, så børnene spejler sig i vores adfærd. Vi kan dernæst, og gradvist, trække os til vi går ved siden af legen med guidning og vejledning, om nødvendigt, for til sidst at kunne tage position bagved legen, så den overtages af børnene selv og udvikler sig i den retning, som børnenes egen fantasi og kreativitet fører den hen.

Vi er meget opmærksomme på, at ikke alle børn har samme forudsætninger for eller kompetencer til leg. Nogle børn skal have mere støtte til at lære at lege end andre og her har vi, som pædagogisk personale, en særlig vigtig opgave i at kunne vurdere legens behov for vores position ift. at gå foran, ved siden af eller bagved legen.

Vi arbejder med små læringsmiljøer, og vi forsøger hele tiden at indrettet rummene, så de giver mulighed for forskellige former for leg. Eksempelvis har vi på nogle stuer et læsehjørne hvor, også vuggestuebørn, opleves at søge hen med en bog på eget initiativ. I samme rum kan befinde sig en anden legezone med et skumgulv og nogle tumlemøbler, som ligger op til mere kropslige udfoldelser.

Fredag er en helt særlig dag i Stagetorn. Her afholdes nemlig "fredagsrock" eller "festlig fredag", som den ugentlige tradition kaldes i henholdsvis vuggestue og børnehave. I begge huse handler det om sang, musik, rytme, instrumenter og dans til vi alle har sved på panden. En begivenhed som skaber fællesskab, og hvor der altid er rum til børnenes medbestemmelse ift. indhold.

Læring

Trygge rammer og nære relationer er afgørende for barnets evne til, og modtagelighed overfor, læring. Det er vigtigt for os, at de voksne har en åben tilgang til læring, at både personale og forældre forstår at der er læring i alt, hvad barnet fortager sig samt at vi voksne, omkring barnet, fremstår som gode rollemodeller. Vi har aldrig "bare" leget en dag. Vi har øvet os i hensyntagen, turtagning, sociale spilleregler, personlige kompetencer mm.

Vi er meget bevidste om børnenes nærmeste udviklingszone og tilrettelægger vores aktiviteter efter den teori, således at børnene hver især udfordres i dét, som de næsten kan – og dermed har større potentiale for læring, udvikling og succesoplevelser.

Børnene inddrages i de daglige rutiner som eksempelvis ved måltiderne og i garderoben. Et eksempel kan gives fra vuggestuen hvor børnene, når de har spist frokost, går med en voksen ud på toilettet. Her finder de deres egen kurv med barnets billede på, og begynder selv at tage deres tøj af inden de skal sove.

Vi skaber læringsmiljøer, som følger børnenes spor, og som understøtter deres nysgerrighed og undersøgende tilgang til verdenen. Eksempelvis kan vi have planlagt, at vi skal have et orienteringsløb i børnehaven. Hvis børnegruppen så har en særlig optagethed af dinosaurer for tiden, så kan løbet blive til et dino-løb. På den måde tilgodeser vi børnenes interesser, skaber medindflydelse og sikrer motivation for aktiviteten, hvis læringsrum dermed også får endnu større læringspotentiale.

Børnefællesskaber

Alle børn skal føle sig værdifulde. De skal føle værdi i sig selv, og de skal føle sig af værdi for fællesskabet.

Alle børn kan byde ind med noget til et fællesskab. Det som ét barn kan, kan kammeraten ved siden af ikke nødvendigvis, men han eller hun kan med garanti noget andet. Alle børn har ressourcer, og det er en af vores fornemmeste opgaver, at hjælpe det enkelte barn med at blive bevidst om egne styrker. Vi skal støtte barnet og give ham eller hende strategier til at kunne indgå i leg og til at kunne anvende sine kompetencer i børnefællesskabet.

I hverdagen strukturerer vi os i mindre børnegrupper, hvor eksempelvis stuens 3 personaler laver aktivitet med hver deres børnegruppe. I tilrettelæggelsen af grupperne, som ofte justeres, har børnefællesskaber også et helt særligt fokus. Hvordan fungerer børnene sammen på kryds og på tværs? Hvem spiller hinanden gode, hvem udfordrer hinanden, og hvem kan måske have brug for at få øje på nye legerelationer med mulighed for en anden rolle i et mindre børnefællesskab? Medbestemmelse kan også være en del af gruppedannelserne i en periode, hvor børnene har indflydelse på, hvem de ønsker at lave særlige aktiviteter med. Vigtigst for os er det, at hvert enkelt barn oplever sig selv som en del af et fællesskab.

Det pædagogiske arbejde omkring tilegnelse af, og forståelse for, de sociale spilleregler er en af vores primære kerneopgaver. Det er vigtigt for os, at børn lærer at tage hensyn og lytte til hinanden. Vi anvender bl.a. værktøjet "Fri for mobberi", som er en kuffert med redskaber og konkrete, som gør det pædagogiske arbejde med udvikling af sociale kompetencer konkret og relaterbart for børnene.

Måltidet er også en ramme, hvor vi har stort fokus på fællesskabet. Det er et oplagt læringsrum til børnenes egne fortællinger af historier eller oplevelser, og hvor det at vente på tur og lytte interesseret til hinanden altid vægtes højt.

Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det pædagogiske læringsmiljø er rammen for børns trivsel og læring. Det pædagogiske læringsmiljø i Stagetorn skal være til stede hele dagen fra modtagelsen om morgenen til de sene eftermiddagstimer. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilgodeses alle børn, så de føler sig betydningsfulde.

Alle børn i Stagetorn behandles ligeværdigt. Ikke nødvendigvis ens, for vi er meget bevidste om, at for at behandle alle ens, må man ofte behandle dem forskelligt. Det handler om en bevidsthed om, at alle børn har forskellige kompetencer og forudsætninger for at kunne indgå i leg, fællesskab og i den generelle struktur som kendetegner vores hverdag som daginstitution. Men vores børnesyn anskuer alle børn af værdi og af ligeværd.

Vi har altid fokus på det enkelte barn i hverdagens forskellige aktiviteter og gøremål. Vi møder barnet i zonen for nærmeste udvikling og understøtter barnet i at mestre næste skridt. Vi tilrettelægger og

afstemmer aktiviteter ud fra det enkelte barns kompetencer, og vi justerer løbende igangværende aktivitet, så vi sikrer at alle børn kan indgå og opleve mestring, succes og fællesskab.

Vi har en dagsstruktur, som inddeler børnene i mindre grupper på flere af ugens dage for at skabe læringsrum med plads til den enkelte og med ro til fordybelse. I de mindre grupper sikres også voksennærvær, og her er fokus på nære relationer og fællesskab, som er af afgørende betydning for barnets trivsel og for læringsrummets potentiale.

Mindre grupper, som en metode til at skabe ramme om nærværende læringsrum, praktiseres også dagligt i eksempelvis garderobesituationen, når en stue skal enten ud på eller ind fra legepladsen. For at kunne støtte det enkelte barn i nærmeste udviklingszone ift. selvhjulpethed, så kræver det plads, ro og voksennærvær i garderoben og det skaber vi bedst ved at være der i mindre grupper på skift. Garderobesituation kan også anvendes som et læringsrum med fokus på samarbejde og hjælpsomhed. Vi kan sende en mindre gruppe børn med forskellige aldre eller færdigheder i garderoben med det formål, at de kan hjælpe og spejle sig i hinanden.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Stagetorn er forældrene de vigtigste sparrings- og samarbejdspartnere i vores arbejde med børnenes udvikling. Forældre er eksperterne på deres eget barn. Vi ser dog barnet i en anden social kontekst end forældrene oplever dem i hjemmet. Så med deres ekspertviden, og vores pædagogiske faglighed, kan vi sammen lykkes med at skabe de bedste muligheder for trivsel og udvikling for det enkelte barn.

Vi forholder os aldrig dømmende, men er altid nysgerrig på de enkelte familier. Vi prioriterer 3 obligatoriske tilbud om forældresamtale i barnets tid hos os, men vi ligger stor vægt på, at forældrene ved, at det altid er muligt at bede om en trivselssamtale med personalet på barnets stue. Ligeledes er det altid muligt for personalet at invitere forældrene til en samtale, når der opleves et behov for, i fællesskab, at blive klogere på barnets udvikling, trivsel eller adfærd.

Derudover har vi to forældremøder om året, hvor forældrene bliver informeret om, og inddraget i, hvad der sker i huset. Forældrene får hvert år en årsplan, så de kan se hvad børnehuset skal beskæftige sig med. Denne kan ændre sig i løbet af året, da spontanitet kan forekomme.

Alle børnehuse i Frederikssund har deres eget husråd og én forældrerepræsentant i området forældrebestyrelse. Det er synligt på Tabulex, hvem der sidder i husråd og bestyrelse i vores børnehus. Både forældrebestyrelsesrepræsentanten og husrådsrepræsentanterne vælges for 2 år. Der er valg til posterne på årets sidste forældremøde.

Husrådet består af 3-5 forældrerepræsentanter. Formålet med husrådet er at medvirke til forældredeltagelse i dagligdagen og ved arrangementer. Husrådet har desuden til formål at rådgive forældrebestyrelsen i forhold vedrørende det enkelte hus. Husrådet kan evt. etablere ble- og frugtordninger i huset, som altid skal være forældrebåret, men som selvfølgelig skal godkendes af den pædagogiske leder. Det er ofte også husrådet, der arrangerer foto-dag, forældrekafe, arbejdsdage og i nogle tilfælde også andre sociale aktiviteter i og udenfor børnehusets åbningstider.

Områdebestyrelsen har til formål at udvikle samarbejdet mellem forældre, ledelse og medarbejdere om børnenes liv i børnehuse i hele området Frederikssund Syd. Områdebestyrelsen kan afgive udtalelser og stille forslag til byrådet i alle de spørgsmål, der vedrører dagtilbuddene i området. Områdebestyrelsen er med til at fastsætte pædagogiske principper for området's virksomhed. F.eks. principper om pædagogiske aktiviteter og metoder i området, forældresamarbejdet, normer for forplejning, anvendelse af børnevariable udgifter mv. Områdebestyrelsesrepræsentanten fra det enkelte børnehus deltager desuden ved ansættelsessamtaler i huset.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Alle børn kan, i korte perioder af deres institutionsliv, befinde sig i en udsat position. Det er en opmærksomhed, som vi er meget bevidste om, og vores ressourcerorienteret børnesyn omfavner alle børn med den overbevisning, at det aldrig er barnet, som skal ændre noget i sig for at blive en del af fællesskabet. Det er rammerne og konteksten omkring barnet, som kræver opmærksomhed og justering. Det er en vigtig pædagogisk opgave, som skal sikre alle børn tryghed og trivsel - og dermed fundament for udvikling og læring.

Vi skaber læringsmiljøer ved at strukturere børnenes hverdag på en måde, så alle børn får mulighed for at opleve anerkendelse og værdi i fællesskabet. Hvis et barn eksempelvis har svært ved at være en del af den daglige morgensamling, kan dette barn få en særlig opgave i samlingen, som giver barnet mulighed for at mestre samlingssituationen. Det kan også være, at indholdet af samlingen justeres, hvis barnets udfordringer handler om en motorisk uro i en stillesiddende aktivitet. Så kan bevægelse og kropslig udfoldelse tænkes ind, og samlingen bliver til et læringsrum, som alle børn kan indgå og finde fællesskab i.

Vi har en opmærksomhed på, at børn af samme årgang ikke nødvendigvis mestrer de samme kompetencer og færdigheder på samme tid. Derfor arbejder vi målrettet med at skabe aktivitet, og opdeling i mindre grupper, med udgangspunkt i zonen for nærmeste udvikling.

Forældresamarbejdet er af høj prioritet, når vi oplever et barn i en udsat position, og vi vil hurtigt og eventuelt løbende afholde forældresamtaler med barnets forældre.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Det sidste år af barnets børnehavetid, vil barnet være en del af en førskolegruppe et antal gange om ugen. På hver af de 3 børnehavestuer arbejdes der målrettet med førskolebørnene. Børn af den ældste årgang bliver også en del af en samlet gruppe i børnehaven og en del af et særligt fællesskab med børn af samme årgang. Her etablerer vi et læringsmiljø, som har til hensigt at skabe sammenhæng til børnehaveklassen.

Den første halvdel af året handler om børnefællesskaber og relationer på tværs af de 3 stuer. Det handler om en bevidstgørelse af, hvorfor de er placeret i lige netop denne gruppe, og det handler om at opnå fællesskab og tryghed til at være nysgerrig på nye udfordringer. Vi skaber pædagogiske aktiviteter med øje for eksempelvis udvikling af børnenes sociale kompetencer i et nyt fællesskab, og vi skaber rammer til leg og fantasi. Vi har fokus på, at alle børn skal få positive erfaringer med det, at være en del af noget andet end deres vante aldersintegrerede stue. De skal mærke mod til at prøve sig selv af i en ny kontekst med ny aktivitet, og de skal udvikle mod til at turde at fejle. Ingen lærer nyt uden indimellem at fejle, og det pædagogiske personale er, som altid, vigtige rollemodeller i den læringsproces.

Senere på året vil det pædagogiske fokus bevæge sig henimod udvikling af børnenes koncentration og ihærdighed samt på udvikling af færdigheder som eksempelvis at kunne modtage og forstå en kollektiv besked, at holde styr på egne ting i garderoben mm. Vi begynder, med en legende tilgang, at skabe bevidsthed og nysgerrighed omkring tal, mængder og former samt udfolder og udvider børnenes egen naturlige interesse for bogstaver og skrift. Det vil aldrig få form af undervisning, men når et barn har tegnet en tegning, kan vi jo ikke vide, hvem der har brugt så meget koncentration på det papir, hvis ikke barnets navn står der. Hvis barnet forstår denne problemstilling, åbner det alle døre til begyndende udvikling af skrivefærdigheder ift. barnets eget navn – med udgangspunkt i barnets egen og indre motivation.

I de sidste måneder af barnets børnehavetid, finder vi det relevant at strukturere førskolegruppen med udgangspunkt i hvilke skoler, børnene skal til.

Hele barnets sidste år i børnehaven, vil barnet være en del af særlige tilbud for årgangen. Der vil eksempelvis være ture til Strandhuset, hvor storegruppen fra Stagetorn tilbringer hele perioder eller enkelte dage sammen henover hele året. Der vil være særlige ture og forløb tilbudt af det kommunale projekt "kulturstier", som arrangerer forløb med Willumsens museum og Færggården. Og i samarbejde med de andre børnehuse i område syd bliver børnene involveret i et unikt vikingeprojekt. I løbet af året vil der også være besøg på skolen, og personale fra skolen vil komme på besøg i Stagetorn. Nogle forløb og arrangementer, i løbet af barnets sidste år i børnehaven, arrangeres sammen med de andre børnehuse i Frederikssund Syd, og børnene introduceres på den vis for andre børn, som de senere skal starte i skole sammen med.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I Frederikssund kommune har der, siden 2016, været et tilbud til alle børn i alderen 4-5 år, der hedder kulturstier, hvor børnene møder de lokale kulturinstitutioner gennem strukturerede forløb, som er udviklet i et samarbejde mellem pædagoger og kulturformidlere. På den måde sikrer vi, at børn i den aldersgruppe stifter bekendtskab med kulturen i vores lokalområde. Der er lavet et samarbejde med J-F Willumsens museet, Musikpatruljen, Færggården og Bibliotekerne, som planlægger forløb for børnene. Disse forløb er med til at skabe inspiration til pædagogerne til videreudvikling af pædagogiske læringsmiljøer i børnehuse.

I Stagetorn bruger vi lokalmiljøet så meget som mulig til alle aldersgrupper. Det kan være ture til Ådalen, Roskilde fjords strande, Kalvøen og andre dejlige naturområder i Frederikssund syd. Vi har ladcykler, så det er nemt at komme rundt med alle børn.

I området har vi et samarbejde omkring de kommende skolebørn, hvor vi eksempelvis har et vikingeprojekt, hvor den lokale vikingoplads bruges, og når det kan lade sig gøre, kommer der en fra vikingespillet i Frederikssund og fortæller børnene om vikingespillet.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed. På de enkelte stuer er der opmærksomhed på rummets indretning ift. muligheder for leg og fordybelse. Stuerne indretter sig ikke nødvendigvis ens, da børnegrupperne kan have behov for noget forskelligt. Rummets strukturelle form ændrer sig løbende i takt med det, som børnegruppen "kalder på" for at opnå den optimale ramme for gode og inspirerende læringsmiljøer. I børnehaven har børnene ofte medindflydelse på rummets funktioner. Det kan eksempelvis være, at nogle børn giver udtryk for ønsket om en sminke- og frisørsalon eller muligheden for at have en legezone med landskab eller baner til dinosaurer- eller køretøjslege.

Der er på alle stuer adgang til forskellige typer af legetøj, så der altid er mulighed for at fordybe sig i forskellige former for leg som eksempelvis konstruktionsleg, kropslige lege eller rollelege, og der er på alle stuer også mulighed for at søge hen i rolig aktivitet, hvor man kan læse i bøger, tegne, spille spil/puslespil mm. Vi har fokus på at skabe legezoner, som tilgodeser børnegruppen og det enkelte barn. Rummets indretning skal have mange forskellige funktioner, som tilgodeser børnenes interesser, behov og udviklingszone.

Det æstetisk udtryk i rummet skaber inspiration, nysgerrighed og rum til samtale. Eksempelvis kan en vuggestuegruppe være optaget af kriblekrabledyr i en periode, og væggene prydes derfor med alverdens små dyr og insekter, som bl.a. skaber rum for sproglig udvikling, samt en nysgerrighed som kan understøttes med aktiviteter, hvor børnene selv finder dyrene i naturen. I børnehaven kan et rum være dekoreret med børnenes egne værker, hvis de netop er i gang med et kreativt projekt eller af billeder med forskellige rim og remser, som eksempelvis kan motivere til børnenes leg med sproget. Rummets æstetik har stor betydning for børnenes fantasi, inspiration, motivation og kreativitet. Ingen af børnegrupperne er ens, og derfor er ingen af stuerne indretning og æstetiske udtryk nogensinde ens.

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi arbejder ud fra et ressourceorienteret børnesyn, som fokuserer på alt det, som barnet kan. Vi skaber læringsmiljøer, hvor alle børn får mulighed for at bruge sine kompetencer og færdigheder, og som skaber bevidsthed i barnet selv om egne ressourcer. Vi forsøger at skabe mod i børnene til at fejle, og italesætter at mislykkede forsøg er en del af det at lære nyt. Vi er nærværende omkring børnene, når de øver sig på nyt, så vi kan "gribe dem", skabe motivation og øve ihærdighed, hvis barnet eksempelvis mærker lyst til at give op i en læreproces. Vi er meget bevidste om, at anerkende barnet for indsats frem for produkt eller præstation.

Vi strukturerer aktivitet ud fra barnets nærmeste udviklingszone – både ift. personlige kompetencer og ift. færdigheder. Det betyder i praksis, at vores valg i gruppeopdeling af mindre børnegrupper ikke nødvendigvis er betinget af barnets alder. Vi observerer konfliktsituationer, og ved at børnene lærer ved at prøve selv, uden de voksnes indblanding, men vi vejleder og hjælper med løsningsorienterede strategier, når konflikten ligger forud for barnets udviklingszone. Vi skaber demokratiske processer, hvor alle børn får mulighed for at være medbestemmende og have medindflydelse, som en del af udviklingen af personlige og alsidige kompetencer. Barnets meninger og ideer har ligeså meget værdi som alle andres. Når barnet mærker dén følelse, skaber det selvværd og med selvværd kommer motivation, mod og inspiration til at prøve nyt.

Vi har fokus på børnefællesskaber, og på at alle børn føler sig af værdi for et fællesskab. Vi har også stor opmærksomhed på relationerne mellem børnene og det pædagogiske personale. Børn har lov til at være voksen-kritiske. Det er en naturlig del af det at være menneske, at børnene i perioder kan søge nogle voksne frem for andre. Det har vi stor respekt for, som en del af det at mærke kunne sig selv og forholde sig kritisk til sin omverden. Det er dog altid den voksne, som har ansvaret for kvaliteten af relationen.

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Barnet lærer ikke at være en god ven, fordi de voksne fortæller barnet definitionen af en god ven. Barnet lærer i rammer, som er bygget op omkring leg med fokus på sociale spilleregler og samarbejde. Vi skaber læringsmiljøer hvor alle børn får mulighed for at øve sociale kompetencer, og hvor alle kan føle værdi for legen og for fællesskabet. Læringsmiljøer hvor barnet oplever gevinst, succes og anerkendelse når det formår, at indgå med hensyntagen til de andre børn i legen. Børnene øver sig i rollefordeling, og det pædagogiske personale har en vigtig opgave i at sikre alle børn en god plads i legen. Når vi eksempelvis oplever, at et barn ikke kan finde vej ind i legen, kan vi eksempelvis gå ved siden af legen, og påtage os en rolle, som barnet gradvis kan overtage. "Nu leger vi at postbuddet kom forbi med denne her pakke til jer, men hov, vi skal vist være to postbude til at bære den hen til huset". Vi indbyder barnet til at spille en rolle, som vi har skabt, og som barnet kan bruge til at blive en del af legen. Det kan også være, at et barn har svært ved at være med på det sproglige niveau i en leg, men ingen fiktiv legefamilie, kan undvære en kat eller en hund, som skal nusses om og makes. Alle børn kan bidrage til en leg og i en rolle, som de selv oplever værdi ved.

Det pædagogiske personale er vigtige rollemodeller i barnets tilegnelse af sociale kompetencer. De voksne er derfor bevidste om at skabe en kultur, som børnene kan spejle sig i. Vi siger undskyld, vi indrømmer fejl, vi tager hensyn og vi italesætter når vi oplever, at andre børn eller voksne agerer empatisk og hensynsfuldt. Vi sætter ord på den sociale ageren hinanden og børnene imellem.

Vi er en af de største børnehuse i Frederikssund Syd, og det giver ekstra gode muligheder for at skabe fællesskab for børn på tværs af alder og stuer. Når børn på tværs af stuer eksempelvis finder sammen i god leg på legepladsen, er der altid åbenhed overfor, at børnene kan komme på besøg på hinandens stuer for at

forsætte den gode leg og legerelation eller for eksempelvis at spise frokost sammen. Både i vuggestuen og i børnehaven har vi et fælles alrum/motorikrum hvor børnene kan finde sammen på tværs af deres stuer. Vi støtter op om alle gode relationer, og forstår betydningen af fællesskab for det enkelte barns trivsel.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I vuggestuen sætter vi ord på alt, hvad vi foretager os. "Nu henter jeg kassen med biler til dig". Vi bruger korte sætninger og er bevidste om ordvalg, som understøtter den handling som barnet ser. Det pædagogiske personale er opmærksomme på, at skabe stimulerende læringsmiljøer i de daglige rutinesituationer. Det kan eksempelvis være på puslebordet, hvor det at få en ren ble, kan være et helt unikt læringsrum for sproglig stimulans, mimik og gestik mellem den voksne og barnet. Vores måltider er et andet eksempel på et læringsrum, hvor vi øver kommunikative strategier som f.eks. at vente på tur, lytte interesseret til andre og få plads til at fortælle selv.

Vi anvender forskellige sprogstrategier i vores kommunikation med børnene. Vi stiller åbne spørgsmål og vi giver tid til barnets svar. Vi gentager og udvider barnets svar, og vi skaber rum til dialog hvor kommunikationen går frem og tilbage - både i dialogen mellem voksen og barn men i høj grad også børnene imellem. Vi anvender mange forskellige metoder til at arbejde fokuseret med sproget. Vi skaber mindre grupper, hvor der er plads og tryghed til, at alle børn kan udtrykke sig. Vi spiller forskellige spil, hvor børnene kan tilegne sig nye ord og begreber gennem leg og via et fælles tredje. Vi leger med rim og remser, og vi arbejder med dialogisk læsning, hvor børnene involveres i bogen med deres egne ord eller fortællinger. Bogens fortælling og budskab er ikke vigtig. Det er børnenes fortællinger derimod, som ofte fører dialogen i en helt anden retning, end hvad bogen ligger op til. Vi skaber, tidligt i børnenes institutionsliv, en begyndende bevidsthed om skriftsproget. Det gør vi eksempelvis ved at lade en finger følge den tekst, som vi læser, når vi læser bøger med eller for børnene. Vi giver dem blik for skriftsproget på kasser med legetøj, hvor der både kan være et billede og en tekst til at beskrive indholdet i kassen, og vi skaber en opmærksomhed omkring bogstaver og ord ved eksempelvis at have bordkort med navne ved frokostbordet.

Vi hjælper børnene med at sætte ord på de følelser, som de udviser og hjælper dem med kommunikative strategier i sociale sammenhænge. Eksempelvis når de ønsker at være med i en leg, når de har brug for hjælp eller når de kommer i konflikt. Vi hjælper barnet med at sætte ord på følelser ved f.eks. at sige "jeg

kan se, at du bliver rigtig vred nu". Jo mere vi sætter ord på det, som barnet viser os, jo nemmere får barnet ved selv, at anvende sproget til at udtrykke sig.

Som med alle andre læreprocesser er vi opmærksomme på, at stimulere og udfordre børnene sprogligt med udgangspunkt i zonen for nærmeste udvikling.

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Stagetorn er en certificeret idrætsinstitution, hvilket betyder, at vi i praksis tillægger kæmpe værdi til kroppens betydning for al oplevelse og læring.

Vi bruger ofte den pædagogiske idræt, som en metode til at opnå pædagogiske mål. Det kan eksempelvis være, når vi spiller et brætspil. Et spil som måske har til formål at stimulere sprog og øve koncentration og turtagning. Her har flere børn større forudsætning for deltagelse, hvis man skal løbe rundt om bordet hver gang man slår en 6'er. Nogle børn sidder måske oppe på selve bordet under spillet, fordi det giver en anden mulighed for at komme af med den uro, som en stillesiddende aktivitet kan skabe i nogle børn. I hverdagen er vi meget opmærksomme på, at veksle mellem rolig og aktiv aktivitet. I vores morgensamlinger, som på de fleste stuer foregår i en rundkreds på gulvet, er bevægelse og rytme en integreret del af læringsrummet.

I Stagetorn må man kravle op i vindueskarme for at sidde eller hoppe ned, og man må gynge eller lege vildt indenfor i et af vores alrum, som motiverer til fysisk udfoldelse. Fredag er en helt særlig dag i Stagetorn, for her afholder vi "fredagsrock" eller "festlig fredag", som den ugentlige tradition hedder i henholdsvis vuggestue og børnehave. Her finder vi fællesskab i og glæde ved bevægelse, instrumenter, høj musik og dans til sveden pibler af os. Børn er født med en naturlig glæde ved bevægelse, og det er vigtigt for os, at de bevarer og udvikler denne i deres tid hos os.

Alle børn bliver motorisk udfordret, med mulighed for succes ved mestring, når vi planlægger aktivitet med udgangspunkt i zonen for nærmeste udvikling. Det har vi også øje for i børnenes egen leg og selvvalgte aktivitet, hvor vi ofte forholder os observerende, men hvor vi kan blande os kortvarigt for at afstemme og justere aktivitetens niveau, så alle børn kan indgå.

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

I hverdagen arbejder vi med at skabe en begyndende bevidsthed omkring natur og miljø. Det gør vi allerede i vuggestuen hvor der, ved alle måltider, er placeret en rød og en grøn spand på hvert bord. Her putter børnene skrald i den røde spand og madrester i den grønne. Sorteringen af affald forsætter og udvikler sig i børnehaven, hvor stuerne almindelige skraldespande også er lavet til sortering af hhv. bioorganisk affald og andet skrald. Det skaber grundlag for gode miljøbevidste samtaler, som bliver udfoldet og sat i sammenhæng med gåture i nærmiljø, skov eller på strand hvor børnene samler affald med en motivation, som var det en skattejagt.

Det pædagogiske personale er rollemodeller i naturen, hvor vi med engagement inspirerer børnene til at være undersøgende. I børnehaven har vi naturkufferter, som børnene kan tage med ud, og hvor der bl.a. er beholdere til indsamling af dyr og forstørrelsesglas til at nærstudere. Når børnene bliver optaget af specifikke dyr, arbejder vi med at udvide deres bevidsthed ved at skabe viden med udgangspunkt i deres interesse. Hvis børnene bliver optaget af insekter, er Ipad og bøger et redskab til, sammen med børnene, at skabe større viden om dyrene og vi griber muligheden for at følge deres interesse gennem relevante sange og lege. I vuggestuen har den ugentlige "fredagsrock" eksempelvis været en "kriblekrable-rock" i en periode. Vi følger børnenes spor, og griber deres nysgerrighed på naturen. Til Fastelavn ved alle børnene eksempelvis, at vi skal slå katten af tønden, men hvad er tønden egentlig lavet af? Det kan inspirere til en tur i skoven på jagt efter birketræer.

Vi bruger uderummet hele året. Der er ingen større oplevelse for vuggestuebørn end at opleve sneen knitre på knæene af flyverdragten, når de kravler afsted henover den hvide legeplads. Eller at høre lyden, når regnen rammer hættten på regnjakken og mærke regndråber falde på næsen. Vi prioriterer udeliv og natur i (næsten) al slags vejr, og vi skifter hellere samtlige børns tøj end at fortælle dem, at de ikke må rulle sig i vandpytter. Vi respekterer børnenes metoder til at danne sig erfaringer med naturen og med vejret på.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi er alle forskellige og vi kommer alle sammen fra og med noget forskelligt. Vi er derfor bevidste om at skabe en kultur, som omfavner forskelligheder, og vi hjælper børnene med at være nysgerrige på hinanden og på andre mennesker. Vi arbejder eksempelvis jævnlige omkring temaet "min familie". I vuggestuen bliver forældrene inddraget, så de medbringer billeder af barnets nære familiemedlemmer, husdyr mm. Det skaber grundlag for børnenes egne fortællinger, men giver også et rum til at være nysgerrige på hinanden. Ikke alle bor sammen med både mor og far, ikke alle har en bil, ikke alle fejrer julen osv. I børnehaven er der tradition for, at stuen går ture rundt og ser hvor flere af børnene bor. Der skabes kreative processer, hvor børnene tegner deres huse eller familier – aktiviteter som altid understøttes af et fokus på respekt for, og værdi i, forskelligheder.

Vi vægter, at have mange forskelligartede muligheder for børnenes kreative udfoldelser. Vi arbejder med forskellige materialer som gips, hjemmelavet modellervoks, maling og fingermaling, trylledøj mm. som alt sammen understøtter børnenes individuelle kreative udvikling af fantasi, æstetiske udtryk og sanselige stimuli. Vi arbejder også med kreativitet i en fysisk og kropslig forståelse, hvor børnene eksempelvis møder læringsmiljøer som motiverer til teater, sanglege, dans mm. Nogle børnegrupper arbejder eksempelvis, i perioder, med nogle af de gamle sanglege og andre leger eventyr med børnene i roller som f.eks. de 3 bukkebruse.

Stagetorn er en ældre daginstitution med solide traditioner omkring fastelavn, påske, Sankt Hans, jul mm. Vi arrangerer særlige begivenheder for børnene ved de forskellige højtider og mærkedage hvor børnene, med afsæt i den enkeltes udviklingsniveau, involveres i historien bag traditionerne. Historiefortælling og oplysning er altid tæt forbundet med kropslig og kreativ læring - eksempelvis gennem rollespil og lege, klippe-klistre processer, sang og lignende.

Vi arbejder med at opretholde vores værdisæt i kulturen i hele vores daginstitution. Det gør vi eksempelvis i måden, som vi møder hinanden på om morgenen, og i måden som vi taler til, og agerer overfor, hinanden i fællesskabet.

Evalueringskultur

Lederen af børnehuset/dagplejen er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af børnehuset/dagplejen er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Vi afholder personalemøde én aften hver måned, hvor hele personalegruppen i fællesskab drøfter og udvikler på vores praksis. Personalemøderne har ofte et tema. Det kan eksempelvis være temaer som børnesyn, børnemiljø og forældresamarbejde eller mere strukturelle temaer ift. vores pædagogiske praksis som eksempelvis overgangsarbejde vuggestue og børnehave imellem eller storegruppearbejdet i hvert hus. Der laves dagsorden forud for alle personalemøder, som en del af dokumenteringen, og særlige aftaler eller beslutninger noteres og gøres tilgængelig i husene. Det er også på vores personalemøder, at særlige temaer fra lærerplanen tages op til evaluering og udvikling.

Indimellem nedsættes arbejdsgrupper med eksempelvis en medarbejder fra hhv. vuggestue og børnehave, som i hverdagen finder rum til at planlægge eller evaluere på fælles begivenheder, arrangementer eller processer som vedrører både vuggestue og børnehave.

Hver anden uge afholder den enkelte stue en times stuemøde, hvor der skabes, planlægges og evalueres på stuens pædagogiske læringsmiljø, struktur og praksis. Hver stue skriver referat under møderne, som også bruges til at vende tilbage til tidligere beslutninger eller aftaler til evaluering og eventuelt justering.